เอกสารข่าว

คณะอนุกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและ
การจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านสิทธิมนุษยชนสิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค
ฉบับที่ ๒๖/๒๕๖๔ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔

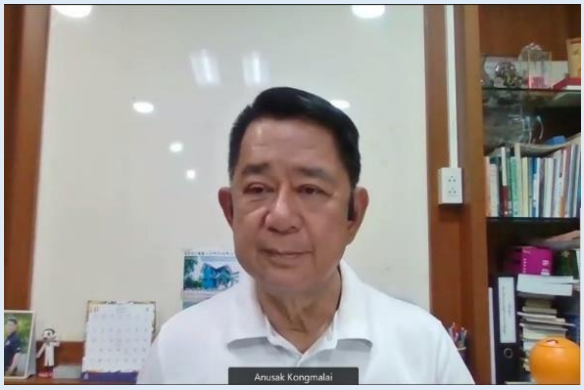

เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา คณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ในคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ได้มีการประชุมครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ (สว.) หมายเลข ๔๐๕ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา และการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings) โดยมี**นายอนุศักดิ์ คงมาลัย ประธานคณะอนุกรรมาธิการ** เป็นประธานการประชุมและได้มีประเด็นพิจารณาที่สำคัญ คือ

พิจารณาเตรียมความพร้อมการจัดเสวนาในงานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๔ เรื่อง "การสื่อสารเพื่อปฏิรูปประเทศของสภาองค์กรชุมชน"

คณะอนุกรรมาธิการ ได้พิจารณาเตรียมความพร้อมการจัดเสวนาร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติในงานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๔ (Thailand Research Expo 2021) เรื่อง "การสื่อสารเพื่อการปฏิรูปประเทศของสภาองค์กรชุมชน" จึงได้เชิญผู้แทนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) และสภาองค์กรชุมชนเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการจัดเสวนาเรื่องดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักสำนึกร่วมกันของทุกภาคส่วนให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในการเป็นกลไกสำคัญที่จะสื่อสารไปยังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิรูปประเทศ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า เป็นระยะเวลากว่า ๑๓ ปี ของการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน โดย พอช. ได้ดำเนินการติดตามคุณภาพและความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การจัดตั้งและการพัฒนางานของสภาองค์กรชุมชนตำบลเกิดผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน. พ.ศ. ๒๕๕๑

ปัจจุบัน พอช. ได้สนับสนุนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่เป็นการรวมตัวกันของประชาชนให้เกิดชุมชนเข้มแข็งเป็นจำนวนกว่า ๗,๗๙๔ สภา โดยได้ส่งเสริมและสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนให้จัดการปัญหาของตนเองในเชิงพื้นที่และผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ตำบลไปสู่เวทีการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ทั้งนี้ พอช. มีกลไกการสื่อสารแลกเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ และการสนับสนุนงานสภาองค์กรชุมชน โดย พอช. ได้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เรื่องดีดีของชุมชน และชุดความรู้ที่เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นการแบ่งปันเรื่องราวดี ๆ ของชุมชนทั่วประเทศ รวมทั้งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่และติดตามความเคลื่อนไหวงานพัฒนาของประชาชน อีกทั้ง พอช. ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานสื่อสารและเล็งเห็นถึงโอกาสและช่องทางของการสื่อสารจากพื้นที่ โดย พอช. เชื่อว่า ขบวนองค์กรชุมชนในพื้นที่ที่เป็นเจ้าของปัญหาและเจ้าของประเด็นจะสามารถสื่อสารงานพัฒนาของสภาองค์กรชุมชนได้ จึงเป็นที่มาของการร่วมมือกันระหว่าง พอช. ภาคีเครือข่ายสื่อต่าง ๆ และ ThaiPBS ในการเสริมหนุนและพัฒนาศักยภาพของขบวนองค์กรชุมชนด้วยการสร้าง "นักสื่อสารชุมชน" ให้เข้าใจประเด็นต่าง ๆ ทั้งเรื่องการสื่อสารจัดการความรู้และบอกเล่าเรื่องราวของงานพัฒนา เพื่อให้คนทำงานพัฒนาได้นำทักษะการสื่อสารนี้เผยแพร่เรื่องราวประเด็นงานสู่สังคม อันจะทำให้สังคมมีความเข้าใจในมิติของชุมชนได้ดีขึ้น

สภาองค์กรชุมชน ได้ให้ข้อมูลว่า สภาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการผลักดันให้เกิดพื้นที่กลางในการพัฒนา โดยใช้พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงทุกภาคส่วนร่วมกับเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลทั่วประเทศให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทำงาน

ที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนตำบลมีการจัดเวทีสมัชชาพัฒนาข้อเสนอเชิงประเด็น ซึ่งมีเป้าหมายหลักสำคัญ คือ "การสร้างพลังทางสังคมด้วยการส่งเสริมสิทธิพลเมืองกระจายสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม" ผ่านกลไกระดับนโยบายและกลไกเครือข่ายขับเคลื่อนทางสังคม โดยให้ผู้แทนจากสภาองค์กรชุมชนตำบลทั่วประเทศ (๕ ภูมิภาค) จะเสนอประเด็นปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหา และกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนระดับชาติ ซึ่งจะเป็นประเด็นข้อเสนอและแนวทางการแก้ไขที่สำคัญในเชิงโครงสร้าง เช่น สถานการณ์โควิด - 19 การจัดการภัยพิบัติ ปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ความมั่นคงทางอาหาร การจัดทำแผนธุรกิจชุมชน และการคัดค้านร่างกฎหมายควบคุมภาคประชาสังคม เป็นต้น

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนประกอบด้วย ๔ แนวทางหลัก คือ

(๑) การสร้างพลังการขับเคลื่อนทางสังคม : เป็นกระบวนการผลักดันให้เกิดพื้นที่กลางระดับตำบล ระดับจังหวัด และส่งเสริมให้มีกลไกการขับเคลื่อนเชิงประเด็น

(๒) การสร้างการยอมรับ : เป็นกระบวนการสร้างพื้นที่รูปธรรมด้วยการทำงานร่วมกันภายใต้แนวคิดของสภาพลเมือง

(๓) การประสานความร่วมมือ : เป็นการประสานความรวมมือทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงนโยบาย เครือข่ายประชาสังคมและภาควิชาการ

(๔) Social Lap : เป็นการสร้างกระบวนการจัดการความรู้ การพัฒนาเครื่องมือสนับสนุน และการกำหนดเส้นทางการพัฒนาจากสภาองค์กรชุมชนสู่สภาพลเมือง

นอกจากนี้ สภาองค์กรชุมชนยังเป็นกลไกสำคัญในระดับตำบลที่เชื่อมโยงให้เกิดแผนพัฒนาในระดับท้องที่และท้องถิ่น ซึ่งมีรูปแบบในสร้างความรับรู้และความเข้าใจ คือ การให้พื้นที่มีการจัดทำแผนพัฒนาเสนอความต้องการและปัญหาของคนในชุมชนตำบล โดยถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการสื่อสารอย่างหนึ่งระหว่างภาคีเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน และขบวนองค์กรชุมชนทั่วประเทศทั้งในระดับตำบลและในระดับจังหวัด

คณะอนุกรรมาธิการมีความเห็นว่า กระบวนการของการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ "คานงัด" สำคัญ คือ การสื่อสารให้กลไกในระดับฐานรากได้รับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โดยมีกลไกสำคัญ คือ "สภาองค์กรชุมชนตำบล" อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลทั้ง ๗,๗๙๕ แห่ง ได้รับรู้รับทราบ แสดงบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือสำคัญ คือ "การสื่อสาร" โดย พอช. และสภาองค์กรชุมชนตำบล อาจนำหลักทฤษฎีการสื่อสาร SMCRE MODEL มาประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร อันประกอบด้วย

Sender : ผู้ส่งสาร
Message : ข้อมูลข่าวสาร
Channel : ช่องทางในการส่ง
Receiver : ผู้รับสาร
Effect : ผลที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการจะได้รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมในครั้งนี้ จัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ประกอบการสัมมนา เรื่อง "การสื่อสารเพื่อการปฏิรูปประเทศของสภาองค์กรชุมชน" ต่อไป